

κόν πρὸς εὐκολωτέραν ἄλωσιν καὶ ἀθέμιτον φορολογίαν τῶν λαῶν, ἔπρεπε νὰ ἐπενέγκῃ τὴν αὐτὴν ἀνεξαιρέτως εἰς ὅλους ἐπίδρασιν, ἐπομένως ἂν διὰ τὴν κοινωνίαν, ἔνεκα αὐτῆς τῆς πλημμύρας τοῦ μετάλλου, ἐξέπεσε τὸ τάλληρον κατὰ 80 λεπτά, ἔπρεπε νὰ ἐκπέσῃ ἐπίσης καὶ διὰ τὴν κυβερνήσιν καὶ διὰ τὰς Τραπεζάς, καὶ ἐν τῇ ἀνταλλαγῇ νὰ υπολογίζηται μόνῃ ἢ ἀπαιτούμενῃ διὰ τὴν μετακώμισιν καὶ μεταπλάσιν δαπάνη, καὶ οὐχὶ νὰ ἀγοράζηται εἰς κατωτέραν ἀξίαν παρ' ἐκείνης, καὶ νὰ πωλῆται εἰς ἀνωτέραν πρὸς ταύτας.

Δὲν εἶναι λοιπὸν πασιφανές, ὅτι διὰ τοιούτων ἀγορῶν καὶ πωλήσεων ἢ ἀνταλλαγῶν, διεπράττετο μὴ αὐτόχρημα ἀρπαγὴ καὶ κλοπὴ τῆς περιουσίας τῶν ἀσθενεστέρων ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων; Καὶ ἂν ἡ κυβερνήσις, ἣτις ὀφείλει νὰ ᾔναι ὁ ἀγρυπνὸς καὶ ἀφιλοκερδῆς φρουρὸς, καὶ ὁ πιστὸς καὶ τίμιος ἐγγυητὴς τῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν, τοιαῦτα ἐπράττε καὶ ἐθαυματουργεῖ, τί νὰ εἴπῃ τις διὰ τὰς Τραπεζάς καὶ τοὺς ἰδιώτας, οἵτινες ἐμιμοῦντο τὸ παράδειγμά της; Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ καταδικάσῃ δικαίως τοὺς, χωρὶς πρῶτον νὰ καταδικάσῃ ἐκείνην.

Κατὰ τοὺς παναρχαίους ἡρωϊκοὺς χρόνους τὸ ἔργον τῆς ληστείας καὶ πειρατείας, προσεπόριζεν εἰς τοὺς μετερχομένους αὐτό, ἐκτός τῶν ἀσφαλῶν λαφύρων, καὶ μεγάλην τιμὴν καὶ φήμην, ὡς συνοδευόμενον μετὰ τόλμης καὶ ὑπερόχου ἀνδρείας, πλὴν σήμερον ἐνῶ διαπράττεται μετὰ δόλου καὶ ἀνανδρίας, προσκομίζει καὶ ἀθέβαια κόρησιν, καὶ ἐπὶ τινὰ τοῦλάχιστον χρόνιον ἐυσφημίαν καὶ αἰσχύνην, ἂν καὶ μετὰ ταῦτα λητμονῆται, καὶ ἀποφέρῃ συνήθως προεπιτασμούς, ὀφειλομένους εἰς μόνην τὴν ἠθικὴν ἀξίαν καὶ

ἀρετήν, τοῦτου ἔνεκα ἴσως καὶ γενικῶς καὶ ἀνευθριᾶστως ἐπαγγέλλεται εἴτε κρυφίως, εἴτε ἀναφανδὸν μετ' ἀπάτης.

« Αἱ κυβερνήσεις, αἵτινες, ὡς ἄριστα παρατηρεῖ » καὶ ὁ Χεννέν (Henrin) εἰς τὸ « Περὶ ἀρχαίας Νομισματολογίας Ἐγχειρίδιόν του, » παραδέχονται » μεταβολὰς εἰς τὰ κυκλοφοροῦντα νομίσματα, καὶ » ἐπιτρέπουν εἴτε εἰς ἑαυτάς, εἴτε εἰς ἑτέρους ταιαύτας ἀδίκους καὶ ἀτόπους πράξεις, χάνουν πολὺ » πλεόν ἀφ' ὅ,τι κερδίζουσιν, διότι ἀντὶ μικρᾶς καὶ » προσκαίρου ἀπολαυῆς, χάνουν καὶ ὑπόληψιν καὶ » ἐμπιστοσύνην, καὶ ἀνατρέπουσαι ἐνταύτῳ τὰς κοινωνικὰς συναλλαγὰς, εἰσάγουν καὶ τὴν γενικὴν » ἀναστάτῳσιν. » Ἀφοῦ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (Βιβ. Α'. κεφ. 94.) ὑπὸ πρῶτων τῶν Λυδῶν ἐφευρέθη τὸ νόμισμα, πρῶτος ὁ τύραννος τῆς Σάμου Πολυκράτης παρεποίησεν αὐτό, οὐχὶ ὅμως πρὸς βλάβην τῶν ὑπηκόων του, ἀλλὰ πρὸς ἀπάτην τῶν Λακεδαιμονίων, ὅπως ἀπαλλαγθῆ ἐξ αὐτῶν. « Λέγεται Πολυκράτης » ἐπιχώριον νόμισμα κόψαντα πολλὸν μόλυβδον, καὶ » ταχρυσώσαντα δοῦναί σφι (τοῖς Λακεδαιμονίοις), » τοὺς δὲ δεξαμένους οὕτω δὴ ἀπαλλάσσεσθαι (Β. » Γ'. κ. 55.) ». Ἀκολούθως δὲ παρεποίησαν αὐτό καὶ τινες ἐκ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων λόγῳ κερδοσκοπίας καὶ ἀρπαγῆς. Ὁ μὲν Καρακάλλας καὶ Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς κατὰ τὸ ἡμισυ, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Σευῆρος κατὰ τὰ δύο τρίτα, καὶ ὁ Γαλλίενος σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν, διότι κατεσκεύασεν αὐτό ἐξ ἀπλοῦ χαλκοῦ ἠργυρωμένου (Μοντεσκιώ). Τούτους φαίνεται, δι' ἄλλου τρόπου καὶ εὐλογοφανεστέρου προσχήματος, ἐξήλευσαν καὶ ἠθέλησαν νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ ἡμέτεροι διοικηταί.

Πλὴν πῶς ἤθελέ τις χαρακτηρίσει καταλλήλως τοιούτους Ἄρχοντας ἢ κεφαλαιούχους οὐτωπῶς, εἴτε πρὸς ἀλλοτρίους, εἴτε πρὸς τὴν κοινωνίαν πολιτευομένους; — Ἀφίνω σέ, φίλε Χαιρεφῶν, νὰ δώσης εἰς αὐτοὺς τὸν ἀνήκοντα χαρακτηρισμόν. Ἐγὼ δὲ θέλω σοὶ ἀναφέρει μόνον, ὅτι τόσος ἦτον εἰς ἀπάσαν τὴν ἡμετέραν Ἐπικράτειαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν εὐποροῦσαν Ἐπτάνησον, ὁ πανικὸς φόβος, ὅστις ἐκυρίευσεν τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλουστέρων, καὶ ἰδίως τῶν χωρικῶν, ὥστε τοὺς ὠθοῦσε νὰ τρέχωσιν ἀγεληδὸν εἰς τὰ Ταμεῖα, καὶ νὰ θεωρῶσι πολλοὶ τὴν ὑπὸ τὸ πρόσχημα διευκολύνσεως διαπραττομένην κλοπὴν καὶ ἀρπαγὴν τῶν κόπων καὶ τῶν ἰδρώτων των, ὡς μέγα εὐεργέτημα, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐξησφάλιζε δῆθεν μέρος τοῦλάχιστον τῆς μικρᾶς καὶ ἰσχνῆς περιουσίας των.

Ἡ ἰσχυρὰ ἐπίδρασις αὐτοῦ τοῦ φόβου, ἐματαίωσε καὶ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς μετὰπεισιν τῶν ἀνθρώπων καὶ διαφώτισιν αὐτῶν, ὅτι ἡ σκανδαλώδης ἐκείνη πλάνη ἦτο μεταβατική, καὶ ὅτι τὸ ἀφωρισμένον δι' αὐτοὺς καὶ εὐλογημένον διὰ τοὺς ἀρκαγας ἀργύριον, ἤθελε μετ' οὐ πολὺ, ἂν οὐχὶ ἐντελῶς ἀναλάβῃ τὴν προτέραν τιμὴν ἢ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς κυκλοφορίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, διατηρεῖ τοῦλάχιστον πάντοτε τὴν ἀξίαν, ἦν καὶ οἱ κερδοσκοποὶ τοῦ ἀπέδιδον, διότι ὡς ἔλασμα δὲν ἦτο κατωτέρας ποιότητος καὶ ἀξίας, ἀπὸ τὸ ἔλασμα τοῦ νέου νομίσματος, μάλιστα ἦτον ἴσως καὶ ἀνωτέρας.

Ἄλλ' ἴσως μὲ εἶπῃς, ὅτι καὶ ἀλλαγῶν κατὰ μᾶλλον ἢ ἦττον συνέβησαν καὶ συμβαίνουν, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς ἡμέρας μας, παρομοίου καὶ ἐτέρου εἶδους καταχρήσεις, ἐξ ὧν οἱ λαοὶ δυστυχῶς ἄλλοτε μὲν ἀμέλγονται καὶ κείρονται ἀπλῶς, ἄλλοτε δὲ ἀφαιμάτ-

τονται καὶ ἐκδέρονται σκληρῶς. Δὲν ἀντιτείνω, ὅτι καὶ εἰς ἄλλας χώρας ἐγκαυχωμένας μάλιστα ἐπὶ ἀνωτέρα σοφία καὶ πολιτισμῶ, ἐπιπολάζουσι ἴσως καὶ πλειότερον, οὐ μόνον τὰ ἰδιωτικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπίσημα ἐγκλήματα. Ἐνεκα δὲ ἴσως αὐτῶν τῶν συνεχῶν ἀθεμιτουργιῶν τῶν κυβερνήσεων, ἀγανακτήσας καὶ ὁ ἄλλως διάσημος Ἀγγλος Γουδουῖνος, ἐξέφρασεν εἰς τὸ περὶ Πολιτικῆς Δικαιοσύνης σύγγραμμά του τὴν παραδοξολογίαν, ὅτι αἱ κυβερνήσεις εἶναι εἰς τὰς κοινωνίας ἀναγκαῖον κακόν, ἣν ὁμοῦς ἀνεσκεύασε θριαμβευτικῶς εἰς τὰ φιλολογικὰ αὐτοῦ Ἀνάμικτα ὁ κριτικώτατος καὶ φίλος τῆς ἐλευθερίας Βενιαμῖνος Κωνσταντίνος.

Μ' ὅλα ταῦτα ἐγὼ ἐπεθύμουν, ὥστε ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις, οὔτε οἴκοθεν νὰ πράττῃ, οὔτε νὰ μιμηται ἀλλοτρίας καταχρήσεις, αἰτινὰς οὔτε τὴν δικαιολογοῦν, οὔτε νομιμοποιοῦν τὰς ἰδικὰς τῆς. Αὐτὴ ἀπενάντιας ὤφειλεν, ὅπως ἀκαλλάττηται καὶ τῆς μομφῆς καὶ τοῦ παραδόξου χαρακτηρισμοῦ τοῦ Ἀγγλοῦ Συγγραφέως, οὐ μόνον νὰ ἦναι ἀγαθοπροαίρετος, ἀλλὰ νὰ μιμηται καὶ τὰ καλὰ παραδείγματα τῶν ἀλλοτρίων, διότι δὲν ἔπρεπε σὺν τοῖς ἄλλοις, οὔτε πρέπει νὰ ἀγνοῇ, ὅτι ἐν οἷς ἀλλότριτοι πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ, ἔνεκα τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἰσχύος των, δύνανται νὰ πράττωσιν ἀναρπυδὸν καὶ ἀτιμωρῆτως τὸ κακούργημα, ἐν τῷ ἀνέχονται ὁμοῦς καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους, καὶ ἰδίως τοὺς ἀρτισυστάτους καὶ κηδεμονευομένους λαοὺς. Τὰ ἀσάμαντα τούτων ἀτοπήματα, ὡς καὶ αἱ ἀπλάτ παρεκτροπαὶ ἢ ἀθεμιτουργίαι τῶν κυβερνήσεών των, εἶναι λόγοι ἀποχρώντες οὐ μόνον πρὸς ἀπείρους μομφὰς καὶ ἐπιθέσεις, ἀλλ' ἐστ' ὅτι καὶ πρὸς βαρυτάτας

ποινάς, ἂν οὐχὶ καὶ ἀπώλειαν πολιτικοῦ βίου καὶ ἐλευθερίας. Αἱ κυβερνήσεις των μικρῶν κρατῶν, ὀφείλουσαν νὰ ᾔναι Ἀριστείδαι καὶ Κάτωνες εἰς τὰς πράξεις, καὶ Περικλεῖς καὶ Κικέρωνες εἰς τοὺς λόγους.

Πλὴν ἂς παρατηρήσωμεν ἤδη διὰ βραχείων καὶ τὸ νέον σύστημα τῆς κυβερνήσεως, τὸν τρόπον τῆς εἰσαγωγῆς του, καὶ τὴν μονιμότητα τῆς ἀξίας του. Εἶπομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ συμμορφωθῇ ἐντελῶς μὲ τὸ Γαλλικὸν σύστημα, ἂν οὐχὶ ἀπὸ τοῦδε πολιτικῶς, τοῦλάχιστον νομισματικῶς, ἐπομένως παρεδέξατο τὴν μονάδα καὶ βᾶσιν τούτου, ἣτις εἶναι τὸ φράγκον, μὲ μόνην τὴν διαφοράν τῆς εἰκόνας, τῶν παρασῆμων καὶ τοῦ ὀνόματος, διότι ἡ ἀργυρὰ Ἑλληνικὴ μονὰς, φέρουσα τῆς ἰδίας Ἐπικρατείας τὰ σημεῖα, καλεῖται δραχμή· τὰ δὲ ἀποτελοῦντὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἑκατὸν χάλκινα μόρια ὀνομάζονται λεπτὰ, ἐνῶ τὰ τοῦ Γαλλικοῦ φράγκου καλοῦνται ἑκατοστά.

Ἡ δραχμὴ, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθη καὶ Δίδραχμον καὶ Πεντόδραχμον, ὡς τὸ Γαλλικὸν Πεντόφραγκον, ὑποδιαιρεῖται κλασματικῶς εἰς ἡμίδραχμον καὶ πεμπτημόριον δραχμῆς τὰ δὲ ἑκατὸν λεπτὰ συναπαρτίζονται ἐκ χαλκίνων νομισμάτων, ἀξίας 1, 2, 5, καὶ 10 λεπτῶν. Ὡστε τὸ νέον σύστημα κατ' ἄλλο δὲν διαφέρει τοῦ παλαιοῦ, εἰμὴ καθόσον υἱοθέτησεν ὡς βᾶσιν αὐτοῦ τὴν Γαλλικὴν μονάδα, ὅθεν καὶ τὰ κλάσματα αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ συντιθέμενα ἐκ τῆς ἰδίας μονάδος ἀργυρὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς βᾶσει αὐτῆς ἐκτυπούμενα χρυσὰ νομίσματα, εἶναι ἢ πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ᾔναι, καθ' ὅλα ὁμοίομορφα καὶ ἰσότητά των γαλλικῶν, ὡς τοιαῦτα εἶναι καὶ εἰς

τὰ λοιπὰ κράτη, ἅτινα παρεδέξαντο τὴν αὐτὴν βᾶσιν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ νέον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐξωστράκισε καὶ ὅλα τὰ ξένα νομίσματα.

Κατὰ τίνα δὲ τρόπον εἰσήγαγεν αὐτὸ ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις; Καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον κατεβασανίζετο ἡ κοινωνία ἐκ τῆς ἐγκυμοσύνης του; — Ἡ μὲν κυβέρνησις ἠκολούθησεν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του μέθοδον ἰδιογενῆ, καὶ ὅλως ἀντίστροφον τῆς ὀρθῆς λογικῆς καὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, διότι ἀντὶ νὰ εἰσαγάγῃ ταυτόχρονως καὶ ὁλοσχερῶς ἅπαντα τὰ ἀργυρὰ καὶ χάλκινα νομίσματα, τοσοῦτον ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ταχεῖαν τακτοποίησιν τῆς ἀγορᾶς, καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν συναλλαγῶν, ἢ τοῦλάχιστον νὰ κάμῃ ἔναρξιν ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῶν κλασμάτων αὐτῆς, εἰσήγαγεν ἀπεναντίας πρῶτον τὰ χάλκινα μόνον κλάσματα ἢ κερμάτια, καὶ μετὰ ἱκανὴν πάροδον χρόνου καὶ ἐκ διαλειμάτων, ἐξέδωκε τὴν μονάδα ἢ δραχμὴν καὶ τὸ Πεντόδραχμον. Ἡ δὲ κοινωνία κατεβασανίζετο δι' αὐτὸν τὸν ἀργυροχάλκινον τοκετὸν ἐπὶ ὀλόκληρον ἑπταετίαν, ὡς ὅτε ἠγωνίζετο περὶ τῆς ἀνακτήσεως τῆς ἐθνικῆς καὶ ἀνεκτιμήτου αὐτῆς ἐλευθερίας, διότι τὰ μὲν χάλκινα νομίσματα εἰσήχθησαν περὶ τὸ ἔτος 1869, ἡ δραχμὴ περὶ τὸ 1874, καὶ τὸ πεντόδραχμον περὶ τὸ 1876.

Ἀλλὰ καίτοι λίαν ἀνωμάλως καὶ ἀνομοιομόρφως εἰσήχθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύστημα, εἶναι τοῦλάχιστον μόνιμον καὶ σθερεὸν ἐν τῇ ἀξίᾳ του ὡς τὸ γαλλικόν, τοῦ ὁποῖου εἶναι ὁμοίωμα; Δὲν περιμένει ἡ κοινωνία ἐτέραν μεταβολὴν καὶ ζημίαν; — Πολλοὺ γε καὶ δεῖ. Ἡ δραχμὴ ἣτις εἶναι τὸ πανομοιότυπον τοῦ γαλλικοῦ φράγκου, καὶ φέρει ἐπ' αὐτῆς ἐγγαγραμμένην τὴν ἀξίαν τῆς, ἀνταλλάσσεται εἰς τὴν κυ-

κλορορίαν και δίδεται και λαμβάνεται υπό της κυβερνήσεως ἀντί λεπτῶν 112. Πόθεν ἡ διαφορὰ καὶ ἀντίθεσις αὕτη μεταξὺ της ἐκτυπώσεως και της κυκλοφορίας; — Ἐκ της συγχίσεως τοῦ ὀνόματος μετὰ τοῦ πράγματος, διότι ἡ ἰσότημος μὲ τὸ γαλλικὸν φράγκον νέα δραχμὴ, παραλληλισθεῖσα πρὸς τὴν παλαιὰν (ἐπὶ Ὀθωνος), οὔσαν κατωτέρα τῶν παλαιῶν φράγκου κατὰ 11 λεπτά, ἐκυκλοφόρησεν ὡς παλαιὰ μὲ τὴν ἀξίαν τούτου και τὴν προσθήκην ἑνὸς εἰσέτι λεπτοῦ.

Πλὴν ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος της νομισματολογικῆς τινῶν περινοίας, ἀν δὲν ὑπέκρυπτε νέαν ἐν τῷ μέλλοντι ἀρπαγὴν, εἶναι προδήλως λίαν λελανθασμένος, διότι τὸ φράγκον ἀντηλλάσσετο μὲν κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα ἀντὶ 111 λεπτῶν, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων τῶν λεπτῶν, τὰ ὅποια εἶναι ἦσαν σὺν ἀναλογίαν μὲ τὰ ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου, οὐχὶ ἕως καὶ ἐκ τῶν νέων, αἵτινα εἶναι και πρέπει νὰ ἦναι εἰς ἐντελεστάτην ἀναλογίαν, ἀλλῶς ἢ τὸ Γαλλικὸν φράγκον εἶναι κίβδηλον, ἢ ἡ νέα δραχμὴ δὲν εἶναι φράγκον, ἢ τὰ νέα λεπτά δὲν εἶναι ἑκατοστὰ, ἢ τὸ ἀνακηρυχθὲν ὁμοιόμορφον δὲν ὑπάρχει. Ἄλλ' ἀν ἡ κοινωνία παρεσύρθη εἰς τὴν πλάνην, ἢ κυβερνήσεις, εἰς ἀντικρινῶς ἐπολιτεύετο, ὡφείλε νὰ μὴν ἀπατηθῆ, ἀλλὰ νὰ τηρήσῃ σταθερὰν τὴν παρ' αὐτῆς ἐγγαστραχίαν ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἀξίαν, και νὰ καταβιβάσῃ ἐκείνην της Ὀθωνείου δραχμῆς, διότι τότε και ἡ κοινωνία ἠθελε ἐκοῦσα ἀκούσα συμμορφωθῆ, καθότι συνεμορφούτο μὲ τὸ ὀρθὸν και τὸ ἀληθὲς αὐτῆς συμφέρον. Ὅτι ὁμοίως δὲν ἔπραξε μέχρι τοῦδε, ὅ' ἀναγκασθῆ βεβαίως τάχιον ἢ βράδιον νὰ τὸ πράξῃ; και αὕτη μὲν νὰ μεταβάλλῃ οὕτω τὴν ὑστερίαν, ὅ,τι παρεδέξατο τὴν προτερίαν,

ἢ δὲ κοινωνία νὰ πωλήσῃ ἐκ νέου ἀντὶ ὀκατῶν λεπτῶν, ὅ,τι ἠγόρασεν ἀντὶ 112. (α)

Ἐν τούτοις μεχρισοῦ τὰ πράγματα καταλήξωσιν ὀριστικῶς εἰς ταῦτα τὰ ἐξαγόμενα, τὰ ὅποια τότε θέλουν ἐξισώσει και ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τὸ νέον σύστημα μὲ τὸ γαλλικόν, ἢ κοινωνία θὰ διατελεῖ ἐν τῇ βεβαιότητι νέων ζημιῶν, και ἐν τῇ ἀνωμαλίᾳ, εἰς τὰς διαφόρους αὐτῆς συναλλαγὰς, νέων δυσχερειῶν, ἃς ἤδη και ἀπὸ τοῦδε δοκιμάζει, διότι τὰ χαλκίνα νομίσματα, τοσοῦτον ἀναγκαῖα διὰ τὰς μικρὰς της ἡμέρας δοσοληψίας, και τὴν ἀκριβῆ παντὸς λογαριασμοῦ ἐξόφλησιν, κατήντησαν ἀπὸ τοῦδε σπανιώτατα. Οἱ κερδοσκόποι ἕνεκα της ὑπερτέρας ἀξίας της Ἑλληνικῆς δραχμῆς ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν και Γαλλικὸν φράγκον, μετέρχονται ἀθέμιτον μὲν, πλὴν ἐπικερδὲς ἐμπόριον, διότι πωλοῦντες δραχμὰς ἀντὶ λεπτῶν 112, και ἀποστέλλοντες ταῦτα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀγοράζουσι τὸ ἰσότημον της δραχμῆς Ἰταλικὸν φράγκον ἀντὶ λεπτῶν 100, τὸ ὅποιον πάλιν πωλοῦν ἐνταῦθα ἀντὶ λεπτῶν 112.

Ἴδου, φίλε Χαιρεφῶν, ὁ λόγος ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἢ μὲν Ἑνετικὴ ἀγορὰ εὐπορεῖ ἐκ χαλκίνων Ἑλληνικῶν νομισμάτων, ἢ δὲ ἡμετέρα πάσχει και στερεῖται ἐξ αὐτῶν. Πιστεύω δὲ τώρα ὅτι ἢ περὶ τοῦ φαινομένου τούτου διαλυθεῖσα ἀπορία σου, θέλει ἀπεναντίας τραπῆ κατὰ τῶν κυβερνήσεων, αἵτινες ἀνέχονται τοιοῦτον ἀθέμιτον ἐμπόριον, διότι ἢ μὲν Ἑλληνικὴ ὡφείλε ν' ἀπαγορεύσῃ ἐπὶ ποινῇ δημεύσεως και προστίμου τὴν ἐξαγωγὴν τῶν χαλκίνων νομισμάτων, ἢ

(α) Τοῦτο και συνέβη ἤδη κατὰ τὴν 1 Νοεμβρίου 1882, και ὡς ἐπίμετρον ἐπῆλθε ταῦτοχρόνως και νέα αὐξήσις φόρων.

δὲ Ἰταλικὴ ὤφειλεν ἐπὶ παρομοίᾳ ποινῇ νὰ μὴν ἐπιτρέπη τὴν κυκλοφορίαν ξένων χαλκίνων νομισμάτων, ἧτις καὶ οὐδαμοῦ ἐπιτρέπεται. Ἐτέρα ἀνωμαλία εἶναι καὶ ἡ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄστατος ἀξία τῆς δραχμῆς, ἧτις ἐνεκα ἐλλείψεως μεταλλικοῦ ὑπερτιμᾶται ἢ ὑποτιμᾶται κατὰ τὰς ὀρέξεις τῶν κερδοσκοπῶν.

Τὸ νέον σύστημα ἀρίστον μὲν καθ' ἑαυτὸ, καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς, τὴν εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ληψοδοσιῶν καταλλήλοπατον, ἐνοθεύθη ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του, διότι δὲν εἰσῆγαγε στερεὰν καὶ ἀζήμιον εἰς τὸ μέλλον τάξιν πραγμάτων· ἀφῆρσε μὲν τὰς ἀνωμαλίας καὶ τοὺς ἐπικινδύνους κυματισμοὺς τοῦ παρελθόντος, πλὴν δὲν ἐξησφάλισε καὶ τὸ ἐνεστώσ καὶ τὸ μέλλον ἐξ ἑτέρων ἀνωμαλιῶν καὶ ἐπιζημιῶν συνεπειῶν. Ἡ εἰσαγωγή του ἐστοίχισε μὲν λίαν ἀκριβῆ, διότι ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς κοινωρίας ἀντὶ σπουδαίων χρηματικῶν ἀπωλειῶν, χωρὶς νὰ ἐπενέγκῃ ἰσμέσως καὶ ἀσφαλῶς ὅλα τὰ προσδοκώμενα εὐεργετήματα, καθότι ταῦτα ἐματαιώθησαν ἢ ἐπεριωρήσθησαν ἐκ τῆς κακῆς αὐτοῦ ἐφαρμογῆς καὶ τῆς ἀπρονοησίας, ἀν οὐχὶ ἐπεροβουλίᾳς, τῆς κυβερνήσεως, ὡς καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἐπήνεγκε σπανιότητος τοῦ μεταλλικοῦ, διότι τὸ νέον ἦτο τόσον ὀλίγον, ὥστε μετ' οὐ πολὺ σχεδὸν ἐξηφανίσθη, καὶ ἀντεκατέστη ὑπὸ τῶν καταναγκαστικῶν τραπεζοχαρτίων, ἐνεκα τῶν ὁποίων καὶ αἱ ἀνωμαλίας ἐπιτείνονται καὶ αἱ ὠφέλειαι τοῦ νέου συστήματος ματαιοῦνται. Ἡ καταναγκαστικὴ κυκλοφορία τοῦ χαρτονομίσματος εἶναι εἰδὸς τι ἀπηωρημένης μάστιγος καὶ διαρκοῦς κλοπῆς, ἧτις ἐκδιώκει καὶ κατακρύπτει τὸ μεταλλικόν· ὑπερυψώνει τὴν ἀξίαν αὐτοῦ· φορολογεῖ ὑπερβαλλόντως τὰς συναλλαγὰς, ἰδίως τοῦ ἐξωτερι-

κοῦ ἐμπορίου, τὸ ὅποτον καὶ βαθμηδὸν ἀπονεκρύνει ὑποτρέφει τὴν αἰσχροκέρδειαν· ὑπερτιμᾷ τὰ εἶδη· συμμαχεῖ μετὰ τῶν ὑπερόγκων τελῶν, καὶ ἐπιβαρύνει καὶ πτωχεύει παραγωγούς καὶ καταναλωτάς· καὶ πλουτίζει καὶ παχύνει μόνους τοὺς τοκογλύφους καὶ Τραπεζίτας. Τὸ δὲ χειρίστον πάντων εἶναι, ὅτι δι' αὐτῆς δύναται εὐκόλως καὶ ἀζημίως νὰ διαφθαρή ὀλόκληρος κοινωρία, διότι ἐνῶ τὸ καταναγκαστικῶς κυκλοφορούμενον χαρτονομίσμα, ὀλίγον στοιχίζει πρὸς τοὺς ἐκδότας αὐτοῦ, χρτουμεύει ἄλλως πρὸς τὰ πλήθη λαμβάνοντα ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀνταλλάσσοντα αὐτὸ μὲ χάλκινα κερμάτια, νὰ πληρώνουν τὰς καθημερινὰς καὶ ἀπολύτους αὐτῶν ἀνάγκας.

Τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων, ἧτις ἐγένεν ἤδη οὕτως εἰπεῖν συνήθως εἰς ὅλας σχεδὸν, καὶ μᾶλλον τὰς σημαντικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος, δὲν σοῦ φαίνεται, φίλε Χαιρερῶν, ὅτι ἔχει τί παράδοξον καὶ μυστηριώδες; — Διότι ἀν δὲν ἀπεδίδοτο εἰς αἰσχροκερδῆς καὶ φιλάρπαγον πνεῦμα, ἢ εἰς ἀνικανότητα πολιτικὴν, καὶ ἐλλείψιν διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν γνώσεων, ἔπρεπεν ἀναγκαίως ν' ἀποδοθῆ, ἢ εἰς ἀπόκρυφον καὶ ἀλλοτριᾶν ἐχθρικὴν ἐνέργειαν, ἢ εἰς ἀποτροπαίον τινα μοῖραν, ἧτις ἐνασμενίζεται νὰ μᾶς διατηρεῖ εἰς ἀένναον ἀταξίαν, καὶ εἰς ἐμφύλιον ἀλληλαισχροκέρδειαν, χειροτέραν καὶ τῆς ἀνακεκηρυγμένης ληστείας καὶ πειρατείας, διότι ἐκ τούτων δύναται τις νὰ κουργεῖ βιαίως, ἢ καὶ νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ἐπίθεσιν, ἐνῶ ἐξ ἐκείνης παρασυρόμενος ἐκουσίως, ἀπογυμνῶνται διὰ τῆς ἀπάτης ἢ τοῦ νόμου.

Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Λαυριακοῦ ζητήματος, ἀφοῦ ἡ ἀγυρτία συμμαχίσασα μετὰ τῆς κερδοσκοπίας, ἐμέθυσε τὰ ἀπλοϊκὰ πλήθη μὲ γραῶδεις μύθους καὶ

φάντασιώδη πλάσματα ἐπὶ τῶν ἀνεξαντλήτων ὤθηεν
 Θησαυρῶν τοῦ Λαυρίου, ἐσκευώρησεν ἀκολούθως καὶ
 τὸ μέσον, δι' οὗ εὐκόλως ἠπάτησε καὶ ἀπεγύμνωσε
 τοὺς μικροὺς προπάντων κεφαλαιούχους, διότι οὗτοι,
 ἐλκυσθέντες ἐκ τοῦ δολώματος τοῦ ὑποσχομένου με-
 γάλου κέρδους, καὶ ἐκ τῶν χρηματιστικῶν παιγνιδί-
 ων, ἔδιδον ἀφθόνως τὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ κατό-
 πιν πολλῶν στερήσεων, γινομένας ἀποταμιεύσεις τῶν
 εἰς ἀγορὰν μετόχων, τὰς ὁποίας ὀλίγοι συνεννοημέ-
 νοι αἰσχροκερδεῖς παῖχται ὑπερτιμῶντες καὶ ὑποτι-
 μῶντες, ἀγοράζοντες καὶ πωλοῦντες, μετέβαλλον
 κατ' ἀρέσκειαν, ἕως οὗ τέλος ἐσάρωσαν καὶ ἐκαθάρι-
 σαν τὰ βαλάντια τῶν μικρῶν μετόχων, ἀφήσαντες
 μόνον εἰς αὐτοὺς τὴν σκυθρωπὴν πενίαν μὲ τὰ χρυσὰ
 ὄνειρα τῶν ἐλπίδων.

Τώρα δὲ πάλιν μὲ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου νομι-
 σματικοῦ συστήματος, τὰ αὐτὰ ὡς ἐγγιστα ὑπὸ ἄλ-
 λην μορφήν συνέβησαν, διότι ἂν ἡ συμπεσοῦσα μὲ
 τὴν εἰσαγωγὴν ὑποτίμησις τοῦ ἀργυρίου, ἦτο τῶντι
 καὶ ἐξαχόμενον τῆς ἀνακαλύψεως νέων πλουτοφόρων
 ἀργυρορυχείων, ἠδύνατο μέχρι τινὸς νὰ προληφθῇ ἢ
 νὰ μετριασθῇ, καθ' ὃν τρόπον προηγουμένως ἀνεπτύ-
 ξαμεν, καὶ οὐχὶ καταπλουτίζουσα ὀλίγους κερδαλεό-
 φρονας, νὰ ἐπιβαρύνῃ ὀλοσχερῶς τὰς πτωχοτέρας τά-
 ξεις, στεροῦσα αὐτὰς, εἴτε ἐκ τῶν ἀναγκαίων, εἴτε
 ἐκ τῶν μικρῶν ἐξοικονομήσεών των. Ἴσως οἱ οὕτως
 ἀδίκως καὶ αἰσχροῶς ἀποθησαυρίζοντες εἴπωσιν ἄρρη-
 τα ῥήματα πρὸς δικαιολόγησίν των, καθὼς λέγουν
 καὶ περὶ τῶν δανείων οἱ δανειοφάγοι, οἵτινες ἀντὶ δι'
 ἐκείνων νὰ προπαρασκευάσωσιν, ὡς διεσάλπιζον, τὸ
 τοσοῦτο ποθούμενον τοῦ ἔθνους λαμπρὸν μέλλον, πα-
 ρεσκεύασαν ἀπεναντίας τὴν χρεοκοπίαν, τὴν ἀδοξίαν

καὶ τὴν ὑποδούλωσιν, ὡς νὰ ἐδανείζοντο πρὸς τοι-
 οῦτους ἀπαισίους σκοπούς· ἀλλὰ καὶ ἐκ ποίων ἀθεμε-
 τουργιῶν ἔλθειψάν ποτε αὐτοὶ προφάσεις;

Ἐν τούτοις ἐπὶ μὲν τῶν Λαυριακῶν καταπλούτι-
 σαν μὲ τὴν πτώχευσιν τῶν μικροκεφαλαιούχων, εὐά-
 ριστοι τινες ὑπὸ τῶν περιστάσεων εὐνοούμενοι, καὶ
 ὀλίγοι χρηματοπαῖχται. Διὰ δὲ τῶν δανείων ὠφελή-
 θησαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν προπαρασκευῶν, οἱ
 ἀγύρται τῆς μεγάλης ἰδέας. Καὶ διὰ τοῦ
 νέου νομισματικοῦ συστήματος, καταπλούτισαν μὲν
 τὴν ἀπεγύμνωσιν τῶν πολιτῶν ἕτεροι τῆς τύχης εὐ-
 νοούμενοι καὶ οἱ ταχογλύφοι. Ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ὁ και-
 ρὸς τῆς ἐκπτώσεως καὶ ἐξισώσεως τῆς νέας δραχμῆς
 μὲ τὸ γαλλικὸν φράγκον, τότε πάλιν ἄλλοι ἴσως εὐ-
 νοούμενοι καὶ κερδοσκόποι, θέλουν παίξαι τὸ μέρος
 των πρὸς βλάβην πάντοτε τῶν κοιτῶν. Μὲ ποικύτας
 ὁμῶς κερδοσκοπικὰς ἢ ἀπρόνοήτους κυβερνήσεις καὶ
 μὲ φορολογίαὺς δυσβάστακταν, εἶναί ποτε δυνατόν νὰ
 ἐλπίσωμεν πρόοδον καὶ εὐημερίαν, ἢ νὰ ἐπιτύχωμεν
 τὴν πραγματοποίησιν τῶν χρυσῶν ὀνειρῶν μας; Οὐ-
 τε κἂν τὸ φαυτάζομαι.

Δὲν νομίζεις ἀπεναντίας καὶ αὐ, φίλε Παιερῶν,
 ὅτι εἴμεθα καταδεδικασμένοι καὶ ὑπὸ τῶν ἀλλοτρίων
 καὶ ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων φατριῶν, νὰ ζῶμεν τὸν βίον
 τῶν φθισιῶντων, ἢ τῶν ἀνάρχων καὶ βαρβάρων φυ-
 λῶν; — Ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων,
 καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν φαινομένων κρίνων, οὕτω φρονῶ, δι-
 ὅτι ὡς ἐπίμετρον τόπων ἄλλων δαινῶν ἐκ τῶν ὀποι-
 ῶν κατατροχόμεθα καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἐπικειμένης χρε-
 οκοπίας, εἰσάγεται ἤδη πανταχόθεν ἐπίκουρος καὶ μα-
 στιγοφόρος καὶ ἡ πενία, πρὸς μεγαλητέραν πίεσιν,
 κατάθλιψιν καὶ ἴσως ἐρήμωσιν τῆς δυσμοίρου ταύτης

χώρας. Εἰς ταύτην κάλλιστα σήμερον ἠδύνατο νὰ ἐ-
 φαρμοσθῆ, ὅ,τι ἄλλοτε ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ
 τῶν τυραννικῶν κυβερνήσεων, αἵτινες ἵνα διατηρῶν-
 ται ἀσφαλέστεραι καὶ ἐντροφῶσιν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων
 ἰδρώτων, ἐμηχανῶντο νὰ καθιστῶσι τοὺς πολίτας δυ-
 σπίστους πρὸς ἀλλήλους, ὅπως μὴ συνεννοῶνται, μι-
 κρόφρονας ὅπως ἀποχυνόνονται, καὶ πτωχοὺς ὅπως
 μὴ δύνανται, ἤτοι μετατρεπόμενοι εἰς ἄχλον νὰ ὑπο-
 κύπτωτιν εὐκόλως εἰς δεσπότας. « Πάντα γὰρ ἀνα-
 » γάγοι τις ἂν τὰ τυραννικὰ πρὸς ταύτας τὰς ὑποθέ-
 » σεις, τὸ μὲν ὅπως μὴ πιστεύωσιν ἀλλήλοις, τὸ δ'
 » ὅπως μικρὸν φρονῶσι, τὸ δ' ὅπως μὴ δύνανται. »

Ἵγίαινε καὶ εὐτύχει.

Κεφαλληνία, μηνὶ Νοεμβρίῳ 1876.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ,

Ο ΚΙΚΕΡΩΝ ΕΝ ΕΞΟΡΙΑ ΔΙΑΤΕΛΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΘΕΙΣ

ΕΞ ΑΥΤΗΣ.

Διατρίβων ὁ Κικέρων ἐξόριστος καὶ λυπούμε-
 νος εἰς Μακεδονίαν, συνηντήθη κατὰ συγκυρίαν, ὡς
 ἀναφέρει Δίων ὁ Κασσιος, μετὰ τοῦ φιλοσόφου Φιλί-
 σκου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἄλλοτε γνωρίσει εἰς Ἀθήνας.
 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Φιλίσκος δυσανασχετοῦντα καὶ θλι-
 βόμενον, τὸν εἶπε· — Δὲν αἰσχύνεσαι, ὦ Κικέρων, νὰ
 θρηνῆς καὶ νὰ κόπτεσαι ὡς αἱ γυναῖκες; Ἐγὼ βε-

θαίως οὐδέποτε ἐπερίμενον, ὅτι ἀνὴρ λίαν εὐπαί-
 δευτος καὶ ὑπὲρ πολλῶν συνηγορήσας, ἤθελεν εἶσθαι
 καὶ τοσοῦτον μαλθακός. — Ἀλλὰ δὲν εἶναι, ὦ Φιλί-
 σκε, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὑπέλαβεν ὁ Κικέρων, νὰ συ-
 νηγορῆ τις ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ νὰ συμβουλευῆ καὶ
 ἑαυτὸν πάσχοντα, διότι ὅταν ὑπὲρ τῶν ἄλλων συνη-
 γορῆ, οἱ λόγοι του ἐξέρχονται ἐξ ὑγιούς καὶ ὀρθῆς
 διανοίας, ἐνῶ ὅταν πρόκηται περὶ ἑαυτοῦ νοσοῦντος,
 ἢ διάνοια θολοῦται, σκοτοδινιᾷ καὶ οὐδὲν χρήσιμον
 δύνχται νὰ ἐπινοήσῃ· τούτου ἕνεκα καὶ πολὺ ὀρθῶς
 ἐδῆρέθη ὅτι « βῆρον παραινέσαι ἑτέροις ἐστίν, ἢ ἑαυτὸν
 » παθόντα καρτερεῖσαι. »

— Λέγεις πράγματα κοινὰ καὶ συνήθη, ἐπρόσθε-
 σεν ὁ Φιλίσκος, ἐνῶ ἐπίστευον ὅτι σὺ, ὅστις τόσην
 ἔχεις φρόνησιν καὶ τόσην κατέχεις σοφίαν, ἤθελες
 εἶσθαι καὶ παρεσκευασμένος πρὸς πάντα τὰ ἀνθρώπι-
 να, ὅπως ἂν τι ἀνώμαλον καὶ παράλογον ἤθελε σοὶ
 συμβῆ, νὰ μὴ σὲ εὖρη ἄφρακτον καὶ ἀνέτοιμον. Ἐ-
 πειδὴ ὁμως τώρα διάκεισαι εἰς τοιαύτην θέσιν, ἄς
 ἴδωμεν συνδιαλεγόμενοι περὶ αὐτῆς μήπως δυνηθῶ
 κατὰ τι νὰ σὲ ὠφελήσω καὶ νὰ σοὶ ἐλαφρύνω τὸ πά-
 θος, ὡς οἱ συναίροντες τὰ φορτία ἀνακουφίζονται
 πρὸς ἀλλήλους, καὶ τόσον πλειότερον ἀπὸ τούτους
 ἐλπίζω νὰ τὸ ἐπιτύχω, ὅσον ὀλιγώτερον θέλω συμμα-
 θεῖς ἐκ τοῦ πάθους σου, οὐδὲ φαντάζομαι ὅτι θέλεις
 ἀποκρούσει μικρὰν παρ' ἑτέρου παραμυθίαν, διότι ἂν
 σὺ μόνος ἦσουν ἱκανός πρὸς τὸν ἑαυτὸν σου, οὐδὲ εἰ
 λόγοι οὗτοι ἤθελον ἤδη μεταξὺ μας ἀνταλλαγῆ. Τώ-
 ρα ὁμως φαίνεται ὅτι συνέβη καὶ εἰς σέ, ὅ,τι ἤθελες
 συμβῆ εἰς τὸν Ἴπποκράτην, ἢ τὸν Δημοκίδην, ἢ
 ἕτερόν τινα ἄριστον ἰατρόν, ἂν ὑπέπιπτον εἰς δυσία-
 τόν τι νόσημα, διότι τότε καὶ αὐτοὶ ἤθελον λάβῃ

ανάγκην ἀλλοτρίας ἐπικουρίας, ὅπως θεραπευθῶσιν.

— Ἐὰν ἔχῃς, εἶπεν ὁ Κικέρων, λόγους τοιοῦτους, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ μοὶ ἀφαιρέσῃς τὴν σκοτοδίνην ἐκ τῆς ψυχῆς, καὶ νὰ μοὶ ἀποδώσῃς τὸ ἀρχαῖόν μου φῶς, λέγε καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ σὲ ἀκούω, διότι καθὼς ὑπάρχουν εἰς τὰ φάρμακα, οὕτω ὑπάρχουν καὶ εἰς τοὺς λόγους πολλαὶ διαφοραὶ καὶ ποικίλαι δυνάμεις, ὥστε δὲν εἶναι ποσῶς παράδοξον νὰ φωτίσῃς διὰ τῆς σοφίας καὶ ἐμὲ τὸν λαμπρὸν εἰς τὴν Ἱερουσίαν, εἰς τὰς συνελεύσεις καὶ εἰς τὰ δικαστήρια.

— Ἐλα λοιπὸν, ἐπανέλαβεν ὁ Φιλίσκος, ἃς σκεφθῶμεν πρῶτον, ἀφοῦ εὐαρεστῆσαι νὰ μὲ ἀκούῃς, ἐὰν ταῦτα τὰ ὁποῖα σοὶ ἐσυνέβησαν εἶναι κακὰ, καὶ δεύτερον κατὰ τίνα τρόπον δυνάμεθα νὰ τὰ θεραπεύσωμεν. Ἐγὼ λοιπὸν πρὸ πάντων σὲ βλέπω ἀρκούντως ὑγιῆ καὶ λίαν εὐρωστον, ἀγαθὰ ἀμφοτέρωθεν πρώτιστα τῆς φύσεως εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπειτα σὲ θεωρῶ κατέχοντα ἄφθονα τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς, ὥστε οὔτε ὑπὸ πείνης, οὔτε ὑπὸ δίψης, οὔτε ὑπὸ ψύχους, οὔτε ὑπὸ ἐτέρου τινος προερχομένου ἐξ ἀπορίας, δύνασαι νὰ παρενοχληθῇς· καὶ ταῦτα ὀρθῶς τις ἤθελε κατατάξει ὡς δεύτερα τῆς φύσεως ἀγαθὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλ' ὅταν τις καλῶς ἔχη κατὰ τὸν ὀργανισμόν τοῦ σώματος, καὶ συνάμα ἀπολαμβάνῃ ἀφροντίστως πάντα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου, ὁ τοιοῦτος δύναται βεβαίως ν' ἀποκαλεσθῇ εὐδαίμων.

— Πάντα ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Κικέρων, εἰς οὐδὲν ὠρελοῦσιν, ὅταν ἡ ψυχὴ κατακυριεύεται ὑπὸ θλίψεως καὶ ὀδύνης, διότι πολὺ μᾶλλον αὐταὶ καταβασανίζουσι τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' ὅ,τι αἱ εὐπάθειαι τέρπουσι τὸ σῶμα· καθὼς ἐγὼ τώρα ἐνῶ πάσχω κατὰ τὴν ψυχὴν, λογιζομαι ὡς οὐδὲν καὶ τὴν ὑγίαν τοῦ σώματος, καὶ

τὴν εὐπορίαν τῶν μέσων, διότι ἐκ πολλῶν ἐτέρων πραγμάτων εἶμαι ἐστερημένος.

— Καὶ τοῦτο, ὑπέλαβεν ὁ Φιλίσκος, σὲ λυπεῖ; Ἀλλ' ἐὰν ἐφοβεῖσο στέρησιν τῶν ἀναγκαίων, τότε εἶχες λόγον τινὰ νὰ λυπησῇς δι' ὅσα ἀπώλεσας, ἀφοῦ ὅμως πλεονάζεις ἐξ αὐτῶν, τί δυσανασχετεῖς; Ὅτι τόχα ἐδύνασο πλειότερα ν' ἀποκτήσῃς; Ἀλλὰ δὲν γνωρίζεις ὅτι πάντα τὰ ὑπὲρ τὸ δέον ἀποκτώμενα, εἶναι περιττὰ καὶ ἴσα μὲ τὸ μηδέν; Οὕτω δὲ καὶ σὺ πρότερον τὰ ἐθεώρεις, διότι οὐδεμίαν ἔκαμνες αὐτῶν χρῆσιν· ἐπομένως ὡς ἦσαν καὶ τότε διὰ σὲ, τοιοῦτοτρόπως ἤθελον εἶσθαι καὶ τώρα, ἐὰν τὰ εἶχες, δηλ. ὡς ἀνύπαρκτα.

Οὐδὲ σὺν τοῖς ἄλλοις τὰ πλεονάζοντα, ἦσαν πατρῷά σου κτήματα, ὥστε νὰ καταβάλλῃς καὶ ἰδιαιτέραν μέριμναν περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορισθῆς αὐτὰ ἐκ τῆς γλώσσης καὶ τῶν λόγων σου, ἐνεκα τῶν ὁποίων καὶ τὰ ἀπώλεσας. Ὅθεν δὲν ἔπρεπε ν' ἀγανακτῆς δι' ἀντικείμενα, ἅτινα ἀπωλέσθησαν ὡς προσεκτῆθησαν, διότι οὔτε οἱ ναύκληροὶ λυποῦνται, ἂν καὶ συνεχῶς πολὺ ζημιοῦνται εἰς τὴν θάλασσαν, σκεπτόμενοι, νομίζω, φρονίμως ὅτι ὡς ἡ θάλασσα τὰ χαρίζει, οὕτω καὶ τὰ ἀφαιρεῖ ἀπὸ αὐτοῦς. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι ἱκανὰ περὶ τούτων. Πιστεύω δὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐδαίμων, ὅταν προσκτήσῃ τὰ ἀναγκαῖα, καὶ οὐδενὸς εἶναι ἐλλειπῆς ἐξ ὅσων ἔχει χρεῖα τὸ σῶμα, διότι πᾶν τὸ πλεονάζον, συναδεύεται ὑπὸ φροντίδων, ἀνησυχιῶν καὶ φόβων.

Πλὴν εἶπες, ὅτι ἀνευ τῶν ἀγαθῶν τῆς ψυχῆς οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐάρεστος ἀπόλαυσις καὶ τῶν ἀγαθῶν τοῦ σώματος, καὶ εἶπες τῶνόντι μίαν ἀδιαφιλονείκητον ἀλήθειαν, διότι εἶναι ἀδύνατον τῆς

ψυχῆς νοσοῦσης, νὰ μὴ συμπάσχη καὶ τὸ σῶμα. Ἐγὼ ὁμῶς φρονῶ ὅτι εὐκολώτερον δύναται τις νὰ ἐπιμεληθῆ τὴν εὐεξίαν τῆς ψυχῆς, παρὰ τὴν τοῦ σώματος, διότι τοῦτο ὡς σὰρξ καὶ ὕλη ὑπόκειται εἰς πολλὰ ἄτοπα, καὶ δεῖται ἐνταῦθ' ἡ πλειοτέρα ἐπιχοιρίας παρὰ τοῦ Θεοῦ· ἐνῶ ἡ ψυχὴ οὕσα φύσεως θειοτέρας, δύναται εὐχερέστερον καὶ νὰ ρυθμίζηται καὶ νὰ νοουθετηται. Ἄς ἴδωμεν λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα τίνα ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῆς ψυχῆς κατέχεις, καὶ ἂν κακὸν τι συνέβῃ εἰς αὐτὰ, ὅπως τὸ ἀποτρέψωμεν.

Ἐγὼ λοιπὸν κατὰ πρῶτον παρατηρῶ, ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος φρονιμώτατος· ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι, ὅτι εἰς πολλὰ ἀφ' ὧσα συνεβούλευσας, ἔπεισας καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Δῆμον· εἰς πολλὰ δὲ ὠφέλησας καὶ τοὺς ἰδιώτας ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐσυνηγόρησας. Ἐπειτα βλέπω, ὅτι εἶσαι καὶ δικαιοτάτος, διότι ἀνταγωνιζόμενος παντοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν φίλων, κατεδίκασας τοὺς ἐπιβουλεύοντας οὐτούς· καὶ αὐτὰ ταῦτα, ὅσα ἤδη ὑποφέρεις, δι' οὐδεμίαν ἄλλην αἰτίαν σοῦ ἐσυνέβησαν, εἰμὴ διότι ὑπερασπίζεσο δι' ἔργων καὶ διὰ λόγων τοὺς νόμους καὶ τὴν πολιτείαν. Παρατηρῶ δὲ προσέτι, ὅτι πρωτεύεις καὶ κατὰ τὴν σωφροσύνην, ἥτις συφῶς καταδεικνύεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπαγγέλματός σου, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπηρετῇ τις τὰς ἡδονὰς τοῦ σώματος, καὶ συνάμα νὰ φαίνεται παντοῦ ἀσχολούμενος, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶ συναναστρεφόμενος· τὰ ἡμερινὰ ἔργα μαρτυροῦν καὶ περὶ τῶν νυκτερινῶν.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ἐγὼ σὲ ἐνόμιζα καὶ ἀνδρειότατον, μεταχειριζόμενον ἴσην βίωμην διανοίας, ὁσπὴν καὶ ἰσχὺν λόγου. Σὺ ὁμῶς, ὡς φαίνεται, ἐκπλαγεῖς μὲ τὸν ἑαυτὸν σου, ὅτι παρ' ἐλπίδα καὶ παρ' ἀ-

ξίαν ἔπταισας, ἠλάττωσας κατὰ τι τὸν χαρακτήρα τοῦ σφόδρα ἀνδρείου, πλὴν συνεργόμενος εἰς σεαυτὸν, θέλεις ἀμέσως τὸν ἐπαναλάβει. Ἀφοῦ λοιπὸν τὰ πράγματα εἰάκεινται πρὸς σὲ τοιοῦτοτρόπως, καὶ τὸ μὲν σῶμα εἶναι ὑγιές, ἡ δὲ ψυχὴ καλῶς ἔχει, δὲν ἐξανοίγω τὸν λόγον δι' ὃν λυπεῖσαι.

— Καὶ δὲν σοὶ φαίνεται, εἶπεν ὁ Κικέρων ἀκούσας ταῦτα, νὰ ἦναι μέγα κακὸν ἡ ἀτιμία καὶ ἡ φυγή; Νὰ μὴ δύναται τις νὰ διαμένῃ ἐν τῇ ἐστίᾳ του, οὔτε νὰ παρευρίσκειται μετὰ τῶν φίλων, ἀλλ' ἀποβεβλημένος μεθ' ὕβρεως ἐκ τῆς πατρίδος του, νὰ ζῆ καὶ νὰ πλανᾶται εἰς ξένην γῆν, ἀποκαλούμενος φυγᾶς; Καὶ συνάμα νὰ προξενῇ γέλωτα εἰς τοὺς ἐχθρούς, καὶ αἴσχος εἰς τοὺς συγγενεῖς; — Οὐδόλως, ἐπρόσθεσεν ὁ Φιλίσκος, διότι ἀφοῦ δύο εἶναι τὰ ἀντικείμενα περὶ τῶν ὁποίων συζητοῦμεν, ἡ ψυχὴ δηλ. καὶ τὸ σῶμα, καὶ ἀφοῦ εἰς ἀμφοτέρα ὠρισμένως ἐδόθησαν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ παρὰ τῆς ἰδίας φύσεως, ἔπρεπε νὰ ἁμαρτήσῃ τις εἰς ταῦτα, ὅπως δικαίως ἀποδίδηται εἰς αὐτὸν καὶ ἡ βλάβη καὶ τὸ αἴσχος. Ἐὰν ὁμῶς ἦτε ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα καλῶς ἔχουσι, πλειοτέρα μάλιστα εἶναι καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν προκύπτουσα ὠφέλεια, ὡς τοῦτο ὑπάρχει τῶρα καὶ εἰς σὲ, διότι τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ὅσα λέγεις, ὡς αἱ ἀτιμίαι, αἱ φυγαὶ καὶ τὰ παρόμοια τούτων, εἶναι μόνον αἴτηρὰ καὶ κακὰ εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὰς δοξασίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν δύναται, οὔτε τὸ σῶμα, οὔτε τὴν ψυχὴν, νὰ βλάβῃ, ὅταν ἀμφοτέρα ἀφ' ἑαυτῶν δὲν ἐβλάβησαν, διότι ποῖον σῶμα ἐμπορεῖς νὰ εἰπῆς, ὅτι ἠσθένησε ἢ ἀπώλεσθη, ἢ ποῖα ψυχὴ ὅτι ὑπῆρξεν ἀδικωτέρα ἢ ἀμαθεστέρα ἐκ τοιαύτης ἀτιμίας καὶ φυγῆς, ἢ ἐξ ἑτέρας ὁμοίας ἀφορομῆς;

Ἐγὼ μὲν δὲν βλέπω, καὶ ὁ λόγος εἶναι σαφής, διότι οὐδὲν ἐξ ἐκείνων εἶναι φύσει κακόν, καθὼς δὲν εἶναι καὶ ἡ ἐπιτιμία· ὡς δὲν εἶναι φύσει καλὴ καὶ ἡ εἰς τὴν πατρίδα διατριβή, ἀλλὰ φαίνονται καὶ εἶναι τοιαῦτα, ὅσα ἕκαστος θεωρεῖ αὐτά. Ἡ ἀτιμία οὐχὲ πάντοτε νομίζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων αἰσχρὰ καὶ ὑβριστικὴ εἰς τὰ αὐτὰ πράγματα, διότι ὑπάρχουν πράξεις, τὰς ὁποίας ἄλλοι μὲν ἐπικρίνουν, καὶ ἄλλοι ἐπαινοῦν, καὶ ἕτεροι, τὰς ὁποίας οἱ μὲν τιμοῦν, οἱ δὲ τιμωροῦν. Εἶναι δὲ καὶ πολλοί, οἵτινες οὔτε τὸ ὄνομα, οὔτε τὰ ἔργα αὐτῆς φροντίζουν νὰ μαθῶσι, καὶ πολὺ ὀρθῶς, διότι ὅσα δὲν προσκρούουν πρὸς τὰ φύσει πρέποντα εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐδ' ὅτι ἀνήκουν εἰς αὐτὸν νομίζονται, ὡς ἤθελεν εἶσθαι γελοιοδέστατον, ἐὰν ἐγένετο δίκη τις ἢ ψήφισμα, ἀνακηρύττοντα ἀπλῶς τὸν δεῖνα ἀσθενῆ ἢ αἰσχρὸν, ἐνῶ ὑπάρχει τὸ ἐναντίον· ἢ νὰ διακρατῶσι τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν ἄνθρωπον, ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν οἰκογένειαν ἔντιμα καὶ ἠθικὰ, ἐνῶ εἶναι διεφθαρμένα κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Αὐτὸ τοῦτο παρατηρῶ καὶ ὡς πρὸς τὴν φυγὴν, διότι ποία ἀποδημία εἶναι ἀτιμος; Ἐὰν ἡ ἀτιμία αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν οὐδεμίαν ἔχει κακίαν, οὐδὲ εἰς τὴν φυγὴν δύναται νὰ προσάψῃ τι κακόν. Ἄλλως τε πόσοι οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δὲ ἄκοντες δὲν ἀποδημοῦν ἐπὶ πολὺν χρόνον; Τινὲς δὲ μάλιστα περιπλανῶνται καὶ καθ' ὅλον τὸν βίον, ὡς νὰ ἐξεδιώκοντο πανταχόθεν· καὶ ὁμῶς οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν νομίζει, ὅτι ἐκ τούτου βιάπτεται. Οὐδόλως δὲ διαφέρει ἄν τις πράττῃ τοῦτο ἔκουσίως ἢ ἀκουσίως, καθὼς οὐδ' ὁ ἀκουσίως γυμναζόμενος ἰσχυροποιεῖται ὀλιγώτερον, ἀπὸ τὸν ἔκουσίως πρῶτον πράττοντα, ἢ ὁ ἄκων ναυτιλλόμενος ἀποκτᾷ ὀλιγώτερον ὠφέλειαν ἀπὸ τὸν ἐκόντα, οὐδὲ βλέπω

πρὸς τοῖς ἄλλοις πῶς τὸ ἀκούσιον τοῦτο, δύναται νὰ συμβῇ εἰς ἄνδρα φρόνιμον.

Ἦλθὼν ἔστω. Ἄν ὁμῶς ἡ διαφορὰ τοῦ καλῶς ἢ κακῶς πράττειν, προκύπτῃ ἐκ τῆς ἔκουσίου ἢ ἀκουαίου ἐνεργείας, τὸ πρᾶγμα εἶναι εὐθεράπευτον, διότι ἐὰν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τὰ ὑπομένωμεν ἐθελουσίως, καὶ οὐδόλως ὑπ' αὐτῶν καταβαλλώμεθα, δυνάμεθα ἐπίσης ν' ἀναρτήσωμεν εἰς αὐτά, καὶ ὅσα θεωροῦμεν ὡς ἀκούσια, διότι καὶ τὸ ἀρχαῖον λόγιον ὀρθῶς συμβουλεύει, ὅτι πρέπει νὰ θέλωμεν οὐχὶ ὅσα ἀξιοῦμεν νὰ γίνωνται, ἀλλ' ὅσα γίνονται ἐκ τινος ἀνάγκης, διότι οὔτε ἐλεύθερον τὸν τρόπον τοῦ βίου ἔχομεν, οὔτε αὐθύπαρκτοι εἴμεθα, ἀλλ' ὑποκείμεθα εἰς τὴν τύχην, καὶ ὀφείλομεν νὰ συμμορφωνώμεθα μὲ τὴν θέλησιν τοῦ δαίμονος, ὅστις ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ὡς ἐκπληρωτῆς τοῦ προωρισμένου (α). Καὶ τοῦτα μὲν οὕτως ἔχουσιν εἴτε θέλωμεν, εἴτε ὄχι. « Τὸ εἰμαρμένον διαφυγεῖν ἀδύνατον. »

(α) Ἡ εἰμαρμένη ἢ τὸ προωρισμένον τῶν ἀρχαίων, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καθὼς οὗτος δὲν ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ἧς καὶ μόνης δύναται νὰ προκύψῃ καὶ ἡ ἐκτίμησις τῶν πράξεων, οὕτω καὶ ἡ εἰμαρμένη δὲν ἀφαιροῦσεν αὐτήν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πάντοτε ἐλεύθερος νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ἐκλέξῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν δῆλόν· ἐὰν δὲ μετὰ τὴν ἐκλογὴν συμβῇ εἰς αὐτὸν τι ἀντίθετον τῶν προσδοκιῶν του, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι ἐξ ἀνάγκης ὠληγῆθη εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, διότι αὐτὸς καὶ ἐλευθέρως ἐσκέφθη, καὶ ἐλευθέρως ἔκαμε τὴν ἐκλογὴν. Ἡ ἐκβάσις εἶναι συνήθως ἐξυγόμενον ἀνεξάρτητον τῆς θελήσεώς του, καὶ δύναται τότε ν' ἀπηδουθῇ εἰς τὴν εἰμαρμένην ἢ τύχην, ἢ τις ὁμῶς ἰσοδυναμεῖ ἢ μὲ τὰς ἀπρονοήτους περιστάσεις ἢ μὲ τὸν φυσικὸν νόμον, ἐκ τῆς ἐπιδουσίως τῶν ὁπίων οὐδεὶς δύναται βεβαίως ν' ἀπαλλαγῇ. Ἄλλ' ἡ ἐκβάσις εἶναι πολὺ διάφορος ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν σκέψιν καὶ ἐκλογὴν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὧν καθίσταται καὶ ὑπόλογος.

Ἐάν ὁμως οὐχὶ ἡ ἀτιμία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ ἡ φυγὴ σὲ λυποῦν, ἀλλ' ὅτι ἠτιμάσθης καὶ ἐξωρίσθης ἐκ τῆς πατρίδος, ἦν οὐ μόνον δὲν ἠδίκησας, ἀλλὰ καὶ πολὺ εὐηργέτησας, σκέψου ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ἐπέπρωτο νὰ πάθῃς τοῦτο, κάλλιστον καὶ ἀριστον πρᾶγμα ὑπῆρξε διὰ σέ, νὰ σοῦ συμβῆ χωρὶς ποσῶς νὰ ἀδικήσῃς, διότι σὺ μὲν συνεβούλευσας καὶ ἔπραξας πάντα τὰ καθήκοντα πρὸς τοὺς πολίτας, καὶ ὡς ἰδιώτης καὶ ὡς Ὑπατος, καὶ οὐχὶ ὀρμώμενος ἐξ ἰδίας πολυπραγμοσύνης ἢ ἐκ στασιασμοῦ, ἀλλὰ πειθόμενος εἰς τὰ ψηφίσματα τῆς Βουλῆς καὶ ἐπιδιώκων νομίμως τὰ βέλτιστα. Ἐνῶ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα συνεσκευώρησαν ἐναντίον σου διὰ τῆς βίας καὶ τῆς συκοφαντίας· ὥστε ἐκεῖνοι μὲν ὠφείλουσαν καὶ νὰ λυπῶνται καὶ νὰ ὀδύρωνται διὰ τὴν ἀδικίαν, ἦν ἔπραξαν· σὺ δὲ κάλῳ καὶ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ὑποφέρῃς ἀνδρείως τὸ πεπρωμένον, διότι δὲν ἤθελες βεβαίως προτιμήσει νὰ συμπράξῃς μετὰ τοῦ Κατιλίνα, ἢ νὰ συνομώσῃς μετὰ τοῦ Λεντούλου, ἢ νὰ συμβουλεύσῃς τὰ ἐναντία εἰς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἢ νὰ μὴν ἐκτελέσῃς τὰ ὑπ' αὐτῆς προσταχθέντα, καὶ νὰ μένης οὕτως ἀδικῶν εἰς αὐτήν.

Ἄν δὲ πρὸς τούτοις ἐνδιαφέρεσαι καὶ διὰ τὴν δόξαν, πολὺ προτιμότερον εἶναι, ὅτι ἀπεβλήθῃς χωρὶς νὰ ἀδικήσῃς παρὰ νὰ μένης εἰς τὴν πατρίδα μετὰ τὴν πρᾶξιν τοῦ κακουργήματος, διότι καὶ ἡ ἀτιμία καὶ ἡ αἰσχύνῃ προσάπτονται εἰς τοὺς ἀδίκως ἐξόνοντά τινα, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἕνεκα συκοφαντίας ἐξοριζόμενον.

Καὶ ὁμως ἐγὼ ἀκούω, ὅτι οὐχὶ ἄκων ἢ συλληφθεὶς ἐδραπέτευσας, ἀλλ' ἐθελοντής, ἐπειδὴ ἐμίσησας τὴν μετ' ἐκείνων συμβίωσιν, μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃς

αὐτοὺς καλητέρους, οὔτε θέλων νὰ συναπολεσθῆς μετ' αὐτῶν, καὶ ἐγκατάλιπες οὐχὶ τὴν πατρίδα, ἀλλὰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας αὐτήν· ὥστε οὗτοι μὲν καὶ ἐξοριστοὶ εἶναι καὶ ἄτιμοι, ἀποβαλόντες ἐκ τῶν ψυχῶν αὐτῶν πάντα τὰ ἀγαθὰ· σὺ δὲ καὶ ἐντιμος καὶ εὐδαιμων εἶσαι, ἔχων πάντα τὰ ἀναγκαῖα χωρὶς νὰ ὑπηρετῆς τινα ἀπρεπῶς, ἀλλ' ὧν ἐλεύθερος εἶτε εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἶτε ἀλλαγῶς θελήσεις νὰ ζήσῃς, διότι αἱ γῶραι οὔτε εὐτυχίαν, οὔτε κακοδαιμονίαν χωρηγοῦσιν· ἀλλ' ἕκαστος κάμνει εἰς ἑαυτὸν παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ πατρίδα καὶ εὐδαιμονίαν. Ταῦτα καλῶς ἐννοῶν καὶ ὁ ἄλλοτε ἐξορισθεὶς Κάμιλλος, εὐχαρίστως κατώκησεν εἰς τὴν Ἄρδεαν· ταῦτα σκεψάμενος καὶ ὁ Σκιπίων ἀλύπως ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν Λιτέρνω.

Τί δὲ νὰ εἴπη τις περὶ τοῦ Ἀριστείδου; Τί περὶ τοῦ Θεμιστοκλέους, τοὺς ὁποίους ἐνδοξοτέρους κατέστησεν ἢ φυγὴ; Τί νὰ εἴπη τις περὶ τοῦ Ἀννίου ἢ τοῦ Σόλωνος, ὅστις ἐκουσίως ἀπεξενώθη ἐπὶ δέκα ἔτη ἐκ τῆς πατρίδος του, ὡς ὁ Λυκοῦργος ἐξωστράκισεν αὐτὸς ἑαυτὸν δι' ὅλον τὸν βίον; — Μήτε σὺ λοιπὸν νόμιζε κακὰ ταῦτα, ἅτινα δὲν ἀνίκουσιν ἐκ φύσεως εἰς τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν· μήτε ἀγανάκτει εἰς ὅσα σοὶ συνέβησαν, διότι, ὡς προεῖπον, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμῶν νὰ ζῶμεν ὡς θέλομεν, ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα νὰ ὑπομένωμεν ὅσα ἀρέσκουν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἂν τοῦτο κάμνωμεν ἐθελουσίως δὲν θέλομεν λυπηθῆ, ἂν δὲ ἀκουσίως θέλομεν ἐπιπροσθέσει τὸ μέγιστον τῶν κακῶν, τοῦ νὰ δυσανασχετῶμεν δηληματζίως, μὴ δυνάμενοι ν' ἀποφύγωμεν τὸ πεπρωμένον· ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι, ὅτι ὅσοι μὲν ὑποφέρουν καὶ τὰ δεινότερα κακὰ εὐκόλως, οὔτε κἂν φαν-